

Maciej Orkan-Łęcki

"U źródeł eseju", Irena Sikora,
"Przegląd Humanistyczny" nr 3
(1974) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/53, 175

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) SIKORA Irena: U źródeł eseju. "Przegląd Humanistyczny" 1974 nr 3 s. 93-103.

Autorka podejmuje próbę określenia cech konstytutywnych eseju jako gatunku i zarazem próbę odnalezienia jego pierwszej skryształizowanej formy. Zainspirowana związkami "Prób" Montaigne'a - uważanego za twórcę tego gatunku - z dziełami autorów greckich i rzymskich, szuka źródeł eseju w starożytności. Za płaszczyznę porównania przyjmuje kontemplacyjną postawę pisarza wobec świata, jego wszechstronne zainteresowania i logiczny tok wyводу. Mimo wcześniejszego istnienia wzorów w postaci oracji, mowy i listu filozoficznego (które zresztą zdeterminowały strukturę gatunku eseistycznego), dopiero z chwilą gdy osobowość autora staje się czynnikiem wiążącym składniki dzieła, można, według autorki, mówić o powstaniu nowego gatunku. Wszystkie te elementy organizują strukturę rozprawy Cyцерona "O starości", która zostaje przez autorkę uznana za chronologicznie pierwszy esej.

BP/53/9

M.O.-L.

(I) SŁAWIŃSKI Janusz: Dzieło, język, tradycja. Warszawa 1974, PWN, ss. 268, nrb. 4, zł 40,-

Zbiór rozpraw poświęconych zagadnieniom struktury dzieła literackiego (konceptja języka poetyckiego, podmiot liryczny, budowa semantyczna utworu narracyjnego), problemom procesu historycznoliterackiego, mechanizmom komunikacji literackiej oraz wybranym kwestiom metodologicznym badań literackich (założenia "sztuki interpretacji", funkcje krytyki literackiej, terminologia używana przez naukę o literaturze). Przedmiotem zainteresowań autora jest ten obszar problematyki teoretycznoliterackiej, na którym zbiegają się kwestie poetyki historycznej, socjologii literatury oraz poetyki lingwistycznej. Osobne artykuły charakteryzują koncepcje teoretycznoliterackie Jana Mukařovský'ego i Kazimierza Budzyka.

BP/53/10

Z.J.